

Bryssel den 16.12.2016
COM(2016) 872 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

med en utvärdering av genomförandet av de åtgärder som avses i artikel 25 i direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi

Innehåll

1.	INLEDNING	3
1.1.	Mål och tillämpningsområde för artikel 25	3
1.2.	Rapportens syfte och metod	5
2.	INFÖRLIVANDEÅTGÄRDER	7
2.1.	Avlägsnande (artikel 25.1)	7
2.1.1.	Innehåll på värdserverar på en medlemsstats territorium.....	7
2.1.2.	Innehåll på värdserverar utanför en medlemsstats territorium.....	9
2.2.	Blockering (artikel 25.2)	10
3.	SLUTSATS OCH NÄSTA STEG	13

1. INLEDNING

Internet har lett till en dramatisk ökning av sexuella övergrepp mot barn av följande skäl:

- Internet underlättar spridningen av barnpornografiskt material genom att erbjuda en rad olika distributionskanaler såsom webben, peer-to-peer nät, sociala medier, elektroniska anslagstavlor, diskussionsgrupper, chattprogram, plattformar för bilddelning och många andra. Spridningen underlättas även genom att internet ger tillgång till en världsomspännande grupp av likasinnade personer som skapar en stor efterfrågan och hjälper varandra.
- Internet ger tekniska möjligheter och skyddsmöjligheter som underlättar anonymitet¹.
- Till följd av den stora efterfrågan på barnpornografiskt material riskerar barn fortsatt att bli offer, samtidigt som anonymiteten kan förhindra utredning och lagföring av brotten.
- Nytt barnpornografiskt material har blivit ett betalningsmedel. För att få och behålla tillgången till forum måste deltagarna ofta ladda upp nytt material med jämna mellanrum, vilket uppmuntrar till att begå sexuella övergrepp mot barn.

Sexuella övergrepp mot barn på nätet är avskyvärda brott med långvariga följder för offren. Sådana övergrepp orsakar inte bara skada när de spelas in eller fotograferas, utan också varje gång bilder och filmer publiceras, distribueras och visas. En viktig bidragande orsak till att offren drabbas av trauman och ytterligare lidande är insikten om att bilder och filmer där de utsätts för övergrepp finns ”därute” och att de skulle kunna träffa någon som sett materialet.

Det finns tecken som tyder på att den genomsnittliga åldern i barnpornografiskt material sjunker: enligt den internationella samarbetsorganisationen för telefonjourer för sexuella övergrepp mot barn på internet (*International Association of Internet Hotlines, Inhope*),² föreföll omkring 70 % av offren i de rapporter som Inhopes telefonjourer bearbetade under 2014 att vara i förpubertal ålder³. Stiftelsen för internetövervakning (*Internet Watch Foundation, IWF*) uppgav liknande siffror 2015 samt att 3 % av offren föreföll vara två år eller yngre och att en tredjedel av bilderna visade barn som utsattes för våldtäkt eller sexuell tortyr⁴.

1.1. Mål och tillämpningsområde för artikel 25

Huvudsyftet med artikel 25 i direktivet⁵ är att stoppa tillgången till barnpornografi⁶. Bestämmelser av detta slag infördes för första gången i och med direktivet då de inte ingår i de viktigaste rättsliga instrumenten på området, dvs.

- det rambeslut⁷ som direktivet ersätter,

---

¹ T.ex. The Onion Router (www.torproject.org).

² <http://www.inhope.org/>.

³ <http://www.inhope.org/tns/resources/statistics-and-infographics/statistics-and-infographics-2014.aspx>.

⁴ <https://www.iwf.org.uk/accountability/annual-reports/2015-annual-report>.

⁵ Direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF. Artikel 25 i direktivet omfattar ”[å]tgärder mot webbplatser som innehåller eller sprider barnpornografi”.

⁶ Enligt definitionen i artikel 2 c i direktivet.

⁷ Rådets rambeslut 2004/68/RIF av den 22 december 2003 om bekämpande av sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi.

- Europarådets konvention från 2007 om skydd av barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp, som direktivet utgår ifrån inom andra områden,
- rådets beslut om bekämpning av barnpornografi på Internet,⁸ vilket var ett av de första rättsliga instrumenten på EU-nivå om barnpornografi.

Artikel 25 är en av de bestämmelser i direktivet som har till syfte att göra det enklare att förebygga och begränsa sekundär viktigmisering. Tillsammans med bestämmelser om lagföring av brott och skydd av brottsoffer utgör bestämmelserna delar av den helhetsstrategi som krävs för att effektivt bekämpa sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi.

Artikel 25 har följande lydelse⁹:

1. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att **säkerställa ett avlägsnande utan dröjsmål** av webbsidor som innehåller eller sprider barnpornografi och vars värdserverar ligger på deras eget territorium, samt **sträva efter** att uppnå ett avlägsnande av sådana webbsidor vars värdserverar ligger utanför deras territorium.

2. Medlemsstaterna får vidta åtgärder för att **blockera tillträdet** till webbsidor som innehåller eller sprider barnpornografi för internetanvändare inom sitt territorium. Dessa åtgärder måste inrättas genom transparenta förfaranden och ska tillhandahålla adekvata **skyddsmekanismer**, särskilt för att säkerställa att begränsningen inskränks till vad som är nödvändigt och proportionerligt och att användarna informeras om orsaken till begränsningen. Skyddsmekanismerna ska även inbegripa möjlighet till rättslig prövning.

Artikel 25 innebär därmed följande:

- Den ålägger medlemsstaterna att utan dröjsmål **ta bort** material på webbplatser vars värdserverar ligger inom deras territorium.
- Den ålägger dem att **sträva efter att säkerställa borttagning** av material på webbplatser vars värdserverar finns på annat håll.
- Den ger **möjlighet att blockera åtkomsten** till barnpornografi för användare inom deras territorium under förutsättning att det finns ett antal **skyddsmekanismer**.

Det är viktigt att påpeka att det i artikel 25 talas om ”åtgärder”, vilket inte nödvändigtvis innebär lagstiftning. I skäl 47 i direktivet anges följande:

”Åtgärder som medlemsstaterna vidtar i enlighet med detta direktiv för att avlägsna eller, i lämpliga fall, blockera webbplatser som innehåller barnpornografi skulle kunna baseras på olika typer av offentliga åtgärder, lagstiftande, icke-lagstiftande, rättsliga eller andra åtgärder. Det bör i detta sammanhang noteras att detta direktiv inte påverkar sådana frivilliga åtgärder som vidtas av internetbranschen för att förhindra att deras tjänster missbrukas eller medlemsstaternas stöd för sådana åtgärder.”

Icke-lagstiftande åtgärder anses därför införliva direktivet på ett tillfredsställande sätt om åtgärderna innebär att de resultat som anges i artikel 25 uppnås i praktiken.

Samarbetet mellan den privata sektorn, inbegripet branschen och det civila samhället, och offentliga myndigheter, inbegripet brottsbekämpande organ och domstolsväsendet, är

⁸ Rådets beslut 2000/375/RIF av den 29 maj 2000 om bekämpning av barnpornografi på Internet.

⁹ Se även skälen 46 och 47 i direktivet om de åtgärder som avses i artikel 25.

avgörande för att genomföra de åtgärder som avses i artikel 25 och effektivt bekämpa spridning av barnpornografiskt material på nätet.

De parter som deltar i att stoppa tillgången på barnpornografiskt material på nätet är följande:

- **Leverantörer av informationssamhällets tjänster**, inbegripet leverantörer av internettillträde, lagring och onlineplattformar. Eftersom brottslingar missbrukar de tjänster och den infrastruktur som dessa leverantörer tillhandahåller, är samarbete med dem lämpligt vid genomförandet av artikel 25. Leverantörerna av värdtjänster är de som i slutändan kan ta bort material som lagras på deras servrar, och leverantörer av internettillträde, såsom internetleverantörer, kan blockera åtkomsten.
- **Internetanvändare**, som kan stöta på barnpornografiskt material på nätet (avsiktligt eller oavsiktligt) och besluta att anmäla detta direkt till leverantörer av informationssamhällets tjänster om det finns teknik för detta på plats, t.ex. genom en knapp för att rapportera missbruk på webbsidan eller i webbläsaren. Användarna kan också rapportera till ansvarigt brottsbekämpande organ eller till en särskild telefonjour som drivs av en organisation i det civila samhället.
- **Särskilda telefonjourer**, som vanligtvis drivs av en icke-statlig organisation eller av medieföretag eller en sammanslutning av leverantörer av informationssamhällets tjänster. Telefonjourerna ger användarna möjlighet att rapportera anonymt om de kanske inte känner sig bekväma med att anmäla till polisen eller inte kan eller vill rapportera direkt till leverantören av informationssamhällets tjänster. De rapporter som mottagits i ett land rör i många fall material som lagras hos leverantörer i ett annat land. Borttagning av materialet kräver internationellt samarbete, vilket Inhope underlättar.
- **Brottsbekämpande organ**, som får hjälp i sitt arbete av rapporter som de får av telefonjourer och direkt från internetanvändare. De utbyter också rapporter med varandra både inom Europa (direkt eller genom Europol och Europeiska IT-brottscentrumet som ingår i Europol)¹⁰ och utanför (via Interpol)¹¹.
- **Domstolsväsendet**, som säkerställer tillämpningen av lagstiftningen i varje medlemsstat. I vissa länder krävs domstolsbeslut för att ta bort eller blockera material. Eurojust¹² bidrar till att samordna det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna.

1.2. Rapportens syfte och metod

Enligt artikel 27 i direktivet ska medlemsstaterna¹³ sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet och underrätta kommissionen om dem senast den 18 december 2013.

---

¹⁰ <https://www.europol.europa.eu/ec3>.

¹¹ <http://www.interpol.int/Crime-areas/Crimes-against-children/Crimes-against-children>.

¹² <http://www.eurojust.europa.eu/>.

¹³ Från och med denna punkt avses med *medlemsstaterna* eller *alla medlemsstater* de medlemsstater som är bundna av direktivet (dvs. EU:s samtliga medlemsstater utom Danmark). I enlighet med

Denna rapport svarar mot kravet i artikel 28.2 i direktivet om att kommissionen senast den 18 december 2015 ska överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet med en utvärdering av genomförandet av de åtgärder som avses i artikel 25 i direktivet¹⁴. Syftet med rapporten är att ge en kortfattad men upplysande översikt över de viktigaste införlivandeåtgärder som medlemsstaterna har antagit.

Vid den tidpunkt då tidsfristen för införlivande löpte ut hade endast tolv medlemsstater anmält till kommissionen att de hade slutfört införlivandet av direktivet. Kommissionen har därför inlett överträdelseförfaranden för underlåtenhet att anmäla nationella införlivandeåtgärder mot de övriga: **BE, BG, IE, EL, ES, IT, CY, LT, HU, MT, NL, PT, RO, SI** och **UK**¹⁵. Samtliga överträdelseförfaranden var avslutade den 8 december 2016. Det sena antagandet och den sena anmälan av nationella införlivandeåtgärder har fördröjt kommissionens analys och offentliggörande av rapporter om införlivandet.

Beskrivningen och analysen i denna rapport bygger på de uppgifter som medlemsstaterna hade lämnat in senast den 1 november 2016. Anmälningar som har inkommit efter detta datum har inte beaktats. Utöver de problem som konstateras i denna rapport kan det förekomma ytterligare utmaningar när det gäller införlivandet och andra bestämmelser som inte har rapporterats till kommissionen samt annan rättslig och icke-rättslig utveckling. Rapporten hindrar därför inte kommissionen från att ytterligare utvärdera vissa bestämmelser i syfte att fortsätta att stödja medlemsstaterna vid införlivandet och genomförandet av artikel 25.

---

artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning deltar Danmark inte i antagandet av direktivet och det är inte heller tillämpligt på Danmark. Rådets rambeslut 2004/68/RIF fortsätter dock att gälla och vara bindande för Danmark. I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning deltog båda dessa medlemsstater i antagandet av direktivet och är bundna av det.

¹⁴ I enlighet med artikel 28.1 i direktivet utvärderas i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa direktivet i en särskild rapport (COM(2016) 871). Denna särskilda rapport offentliggörs tillsammans med denna rapport.

¹⁵ Medlemsstaternas namn förkortas i detta dokument enligt föreskrifterna på <http://publications.europa.eu/code/sv/sv-370100.htm>.

2. INFÖRLIVANDEÅTGÄRDER

2.1. Avlägsnande (artikel 25.1)

2.1.1. Innehåll på värdserverar på en medlemsstats territorium

Medlemsstaterna har antagit två typer av åtgärder för att säkerställa att webbsidor som innehåller eller sprider barnpornografi och som finns på värdserverar på en medlemsstats territorium tas bort utan dröjsmål. Dessa är dels åtgärder på grundval av direktiv 2000/31/EG¹⁶ (nedan kallat *e-handelsdirektivet*) respektive åtgärder på grundval av nationell straffrätt.

1. Åtgärder baserade på e-handelsdirektivet

I e-handelsdirektivet fastställs vilka begränsningar av ansvaret som gäller då mellanhänder tillhandahåller internetjänster som består av enbart vidarebefordran, cachning och lagring. En leverantör av värdtjänster kan inte hållas ansvarig om¹⁷

- a. tjänsteleverantören inte hade kännedom om eller kontroll över den information som överförs eller lagras, eller
- b. tjänsteleverantören så snart denne fått kännedom eller har blivit medveten om olaglig verksamhet handlat utan dröjsmål för att avlägsna informationen eller göra den oåtkomlig.

Dessa bestämmelser utgör grunden för utvecklingen av **förfaranden för anmälan och avlägsnande** av olagligt innehåll. När det gäller barnpornografiskt material utgörs dessa förfaranden av berörda parter mekanismer som syftar till att dels identifiera olaglig information som lagras i nätverket, dels underlätta att den snabbt tas bort.

Medlemsstaterna har infört förfaranden för anmälan och avlägsnande av innehåll genom att inrätta nationella telefonjourer till vilka internetanvändare kan rapportera barnpornografiskt material som de hittar på nätet. Inhope är en paraplyorganisation för telefonjourerna. Organisationen får stöd från Europeiska kommissionens program för ett säkrare internet¹⁸ och sedan 2014 av Fonden för ett sammanlänkat Europa¹⁹. Den företräder för närvarande ett nätverk med 51 telefonjourer i 45 länder, däribland samtliga EU-medlemsstater.

Telefonjourerna har överenskommelser med de berörda nationella brottsbekämpande organen. I dessa överenskommelser anges det hur rapporter från internetanvändare ska hanteras. Vad gäller innehåll på värdserverar i medlemsstaten innehåller de olika operativa förfarandena i allmänhet följande gemensamma åtgärder:

- 1) Fastställa var värdserverarna finns.

En telefonjour tar emot en rapport från en internetanvändare. Rapporten innehåller en webbadress (URL) till en sida med något som kan vara barnpornografiskt material. Telefonjouren fastställer i vilket land värdserverarna finns. I vissa fall får telefonjouren rapporten från en annan medlem i Inhope-

---

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel"). Den senaste genomföranderapporten offentliggjordes 2012 på adressen http://ec.europa.eu/internal_market/e-commerce/docs/communication2012/SEC2011_1641_en.pdf.

¹⁷ Artikel 14 i e-handelsdirektivet.

¹⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/safer-internet-better-internet-kids>.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/connecting-europe-facility>.

nätverket, då denna medlem redan har fastställt att värdserverna finns i det land där telefonjouren är verksam.

2) Analysera innehållet.

Om materialet finns på värdserver inom landet fastställer telefonjouren om webbadressen har rapporterats tidigare. Om så är fallet slängs rapporten. I annat fall analyserar telefonjouren bilderna och filmerna på webbadressen och avgör om de är kända sedan tidigare och om de kan vara olagliga i det berörda landet.

3) Informera leverantören av värdtjänster.

Telefonjouren lämnar rapporten och analyserna till det nationella brottsbekämpande organet. Beroende på hur överenskommelsen mellan telefonjouren och de brottsbekämpande organen ser ut informeras sedan leverantören av värdtjänster av

- telefonjouren, efter att det brottsbekämpande organet har godkänt att materialet kan tas bort och säkerställt att det inte skulle påverka en pågående utredning, vilket gäller för **AT, CZ, DE** (telefonjourerna eco och FSM), **FR, HU, LU, LV, NL, PL, PT, RO, SE** och **UK**. Beroende på vilka rutiner som telefonjourerna och de brottsbekämpande organen har kommit överens om i de olika medlemsstaterna kan tiderna variera från när telefonjouren först underrättar det brottsbekämpande organet till den tidpunkt när telefonjouren meddelar leverantören av värdtjänster. Oavsett rutiner kan det brottsbekämpande organet välja att (i stället för eller utöver telefonjouren) informera leverantören av värdtjänster om omständigheterna så kräver.
- endast det brottsbekämpande organet. I **BG, DE** (telefonjouren Jugendschutz), **EE, EL, FI, MT, SI** och **SK** sköter de brottsbekämpande organen kommunikationen med leverantören av värdtjänster medan telefonjouren bevakar att innehållet faktiskt tas bort.

I **CY** och **HR** krävs ett domstolsbeslut för att begära att materialet ska tas bort. I båda länderna blockeras åtkomsten till webbplatsen tillfälligt fram till dess att domstolsbeslutet har erhållits.

Efter att ha underrättats om förekomsten av olagligt material på sina server kan leverantören av värdtjänster hållas ansvarig om denne inte tar bort materialet i enlighet med de nationella genomförandebestämmelserna. Den enda ansvarsbegränsningen är det undantag från ansvar som fastställs i e-handelsdirektivet, vilket medlemsstaterna har genomfört (se ovan).

Vid den tidpunkt då denna rapport sammanställdes hade de flesta medlemsstaterna telefonjourer som klarade av att bedöma rapporterat innehåll och tillämpa förfaranden för anmälan och avlägsnande av olagligt innehåll, med undantag för **BE, ES** och **IT**:

- **BE** har anmält nyligen antagen lagstiftning som tillåter en telefonjour i Inhope att bedriva verksamhet i landet och hantera rapporter enligt det allmänna förfarande som beskrivs ovan. Vid den tidpunkt då denna rapport sammanställdes förhandlade polisen och domstolsväsendet i Belgien med telefonjouren om en överenskommelse och om driftsprotokollen.
- Situationen i **ES** kräver närmare granskning av förhållandena kring telefonjourer.

- I **IT** finns två telefonjourer som ingår i Inhope-nätverket, men den nuvarande lagstiftningen tillåter inte att telefonjourerna kontrollerar innehållet i de rapporter som de tar emot från internetanvändare eller andra telefonjourer. De vidarebefordrar därför bara rapporterna till det brottsbekämpande organet (det nationella centrumet för bekämpning av barnpornografi på internet, CNCPO) utan att kontrollera innehållet.

2. Åtgärder på grundval av nationell straffrätt

Medlemsstaterna har anmält följande två typer av straffrättsliga bestämmelser som också gör det möjligt att ta bort olagligt innehåll på värdserverar som finns på deras territorium:

- a. allmänna bestämmelser som medger beslag av material som är av väsentlig betydelse för ett straffrättsligt förfarande, t.ex. material som har använts för att begå ett brott: **AT, CZ, HU, IT, LU, NL, SE** och **SK**, och
- b. särskilda bestämmelser om borttagning av barnpornografiskt material: **CY, EE, EL, ES, SE** och **UK (Gibraltar)**.

Lagstiftningen i **CZ, EL, HU** och **UK (Gibraltar)** nämner uttryckligen krav på avlägsnande utan dröjsmål: ”utan opåkallat dröjsmål” (**CZ**), ”utförs omedelbart” (**EL**), ”inom 12 timmar” (**HU**) och ”avlägsnande utan dröjsmål” (**UK (Gibraltar)**).

Andra medlemsstater har införlivat kravet genom de förfaranden för anmälan och avlägsnande som beskrivs ovan, vilket kan leda till att de straffrättsliga kanalerna endast används som ett komplement för att hantera de fall där det uppstår svårigheter att tillämpa de berörda förfarandena (t.ex. på grund av bristande samarbete från leverantören av värdtjänster) eller om materialet är kopplat till en pågående brottsutredning. I medlemsstater där det saknas fungerande förfaranden för anmälan och avlägsnande eller straffrättsliga bestämmelser om borttagning utan dröjsmål behövs ytterligare information om de åtgärder som har vidtagits för att införliva detta krav.

2.1.2. Innehåll på värdserverar utanför en medlemsstats territorium

Alla medlemsstater med undantag för **BE, ES** och **IT** har införlivat denna bestämmelse genom en fullt fungerande telefonjour (dvs. en telefonjour med tillstånd att bedöma materialet) och nedanstående förfarande för att försöka ta bort innehåll på värdserverar utanför deras territorium.

- 1) När personalen på den telefonjour som tog emot rapporten har fastställt att värdserverarna finns utanför medlemsstaten, kontrollerar de om det finns någon telefonjour i Inhope-nätverket som har verksamhet i det landet.
- 2) Om det finns en Inhope-ansluten telefonjour i det land där värdserverarna finns, skickas rapporten till telefonjouren via Inhopes interna system för informationsutbyte, så att telefonjouren kan behandla rapporten i enlighet med det nationella förfarandet för innehåll som lagras inom det berörda landet.
- 3) Om landet med värdserverarna saknar en Inhope-ansluten telefonjour skickas rapporten till det brottsbekämpande organet i det land där rapporten togs emot, som sedan skickar den vidare till det brottsbekämpande organet i det land där värdserverarna finns, i regel via Europol eller Interpol.

Även om de olika telefonjourernas förfaranden i allmänhet följer samma mönster, finns det vissa skillnader beroende på vad som överenskommit mellan telefonjouren och det brottsbekämpande organet. Exempelvis underrättar vissa telefonjourer (t.ex. i **DE, LT** och **LV**) den utländska leverantören av värdtjänster om inga åtgärder har vidtagits efter

en viss tid. Vissa telefonjourer (t.ex. i **AT, CZ, DE, FR, LU, MT**) underrättar det brottsbekämpande organet i sitt land när de vidarebefordrar en rapport till en telefonjour utomlands, medan andra (t.ex. i **HU, NL, PL, SE** och **UK**) i regel inte gör det. Om det saknas en Inhope-ansluten telefonjour i landet där värdserverna finns, kontaktar vissa telefonjourer (t.ex. i **EE, LU** och **UK**) i förekommande fall andra telefonjourer i landet som inte är anslutna till Inhope.

Medlemsstater som saknar en fullt fungerande telefonjour (**BE, ES** och **IT**) införlivar denna bestämmelse genom att ordna utbyte av information mellan de brottsbekämpande organen i det land där rapporten upprättades och det land där värdserverna finns. Utbytet av information sker i regel via Europol eller Interpol. Det behövs mer information om hur bestämmelsen införlivas via det här förfarandet, särskilt när det gäller sådana fall där webbsidor med utländska värdserverar inte är kopplade till eventuella straffrättsliga förfaranden i den berörda medlemsstaten och inte är föremål för en begäran om ömsesidig rättslig hjälp.

I fråga om telefonjourernas snabbhet och effektivitet vad gäller borttagande av material kan följande konstateras: 93 % av det barnpornografiska material som behandlades av telefonjourer i Europa och 91 % av det material som behandlades av telefonjourer globalt gjordes enligt telefonjourernas egna uppgifter otillgängligt för allmänheten på internet inom 72 timmar.²⁰

2.2. Blockering (artikel 25.2)

Ungefär hälften av medlemsstaterna (**BG, CY, CZ, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, MT, PT, SE** och **UK**) har valt att använda frivilliga blockeringsåtgärder i enlighet med artikel 25.2. De olika åtgärderna avspeglar ordalydelsen i skäl 47 i direktivet (lagstiftande, icke-lagstiftande, rättsliga eller andra åtgärder, inbegripet frivilliga åtgärder av internetbranschen).

Ett sätt att klassificera åtgärderna är enligt huruvida det krävs ett domstolsbeslut för att blockera webbplatser. Ett domstolsbeslut

- krävs i **EL, ES** och **HU**
- krävs inte i
  - **CY, FR, IT** och **PT**, där internetleverantörer har en lagstadgad skyldighet att efterkomma en begäran från myndigheterna (dvs. det brottsbekämpande organet eller den nationella tillsynsmyndigheten) att blockera webbplatsen, och
  - **BG, CZ, IE, FI, MT, SE** och **UK**, där internetleverantörer inte uttryckligen är skyldiga enligt lag att efterkomma myndigheternas begäran men gör det frivilligt.

Svarta listor över webbplatser som innehåller eller sprider barnpornografi används ofta vid blockeringsåtgärder. Svarta listor tas vanligtvis fram av de nationella myndigheterna (dvs. det brottsbekämpande organet eller tillsynsmyndigheten) och skickas till internetleverantörerna. Vissa medlemsstater (**EL, HU, IT, FI** och **FR**) har anmält lagstiftning som reglerar detta förfarande.

---

²⁰http://www.inhope.org/Libraries/Statistics_Infographics_2014/INHOPE_stats_infographics_for_2014.sflb.ashx.

BG använder sig av Interpols lista över de värsta webbplatserna²¹ medan **UK** använder sig av Internet Watch Foundations förteckning över webbadresser²². Även internetleverantörer i **CZ** använder sig av Internet Watch Foundations förteckning för självreglering.

Uppgifterna från medlemsstaterna var i allmänhet inte tillräckliga för att dra någon slutsats om antalet webbplatser som ingår i förteckningarna eller antalet åtkomstförsök som har blockerats.

I direktivet krävs att åtgärder som vidtas för att blockera tillträdet till webbsidor som innehåller eller sprider barnpornografi bidrar till transparenta förfaranden och tillhandahåller adekvata skyddsmekanismer. I skäl 47 anges följande:

Oavsett grunden för den åtgärd eller metod som väljs bör medlemsstaterna se till att det görs på ett sätt som tillförsäkrar användare och tjänsteleverantörer en tillfredsställande nivå vad gäller rättssäkerhet och rättslig förutsägbarhet. Både när det gäller avlägsnande och blockering av innehåll som inbegriper övergrepp mot barn bör samarbete mellan offentliga myndigheter etableras och stärkas, särskilt för att säkerställa att nationella förteckningar över webbplatser med barnpornografiskt material är så fullständiga som möjligt och för att undvika dubbelarbete. All sådan utveckling måste ta hänsyn till slutanvändarnas rättigheter, vara förenlig med gällande lagliga och rättsliga förfaranden och Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Artikel 25.2 anger särskilt följande krav:

1. Transparenta förfaranden.
2. Begränsningen inskränks till vad som är nödvändigt och proportionerligt.
3. Användarna informeras om orsaken till begränsningen.
4. Möjlighet till rättslig prövning.

Medlemsstater som har valt att införliva denna bestämmelse har gjort det tillsammans med ett antal transparenta förfaranden och skyddsmekanismer:

- I **EL** underrättar den grekiska post- och telekommunikationskommissionen internetleverantörer om behöriga myndigheters beslut och uppmanar till omedelbar blockering av innehåll och till att relevant information ska ges till användarna. Webbsidans ägare kan överklaga beslutet inom en period av två månader.
- I **ES** kan en domare under straffrättsliga förfaranden besluta om att en webbplats som innehåller barnpornografi ska stängas som en försiktighetsåtgärd, men beslutet kan överklagas. Tjänsteleverantören är skyldig att ge kunderna nödvändig information.
- I **FI** får polisen inrätta, upprätthålla och uppdatera en förteckning över webbplatser med barnpornografi. När en webbplats blockeras måste polisen utfärda en förklaring av skälen till blockeringen. Denna förklaring ska visas varje gång åtkomst till webbplatsen blockeras. Om polisen beslutar att lägga till en webbplats i förteckningen, kan detta överklagas vid en förvaltningsdomstol.

---

²¹<https://www.interpol.int/Crime-areas/Crimes-against-children/Access-blocking/The-INTERPOL-%22Worst-of%22-list>.

²² <https://www.iwf.org.uk/members/member-policies/url-list/blocking-faqs#WhatistheIWFURLlist>.

- I **FR** måste internetleverantörer blockera åtkomst till berörda internetadresser inom 24 timmar. Förteckningen över webbplatser granskas av en sakkunnig person från den nationella data- och rättighetskommissionen. Användare som försöker nå den blockerade tjänsten omdirigeras till en informationssida hos inrikesministeriet. Där anges skälen till åtkomstblockeringen. Där finns även information om förfarandet för att överklaga blockeringen i förvaltningsdomstolen.
- I **HU** kan åtkomst blockeras tillfälligt eller permanent. Begäran om blockering inkommer till justitieministern och lämnas i tillämpliga fall till den lokala domstolen i Budapest. Skyldigheten att blockera åtkomst ligger hos den internetleverantör som tillhandahåller internetuppkopplingen. Transparensen i förfarandet säkerställs genom att domstolens beslut offentliggörs och därmed är tillgängligt för allmänheten. Beslut om permanent blockering kan överklagas i domstol.
- I **IT** får internetleverantörer en förteckning över webbplatser med barnpornografi av det nationella centrumet för bekämpning av barnpornografi på internet. Internetleverantörerna hindrar åtkomst till dessa webbplatser med hjälp av filtreringsverktyg och liknande teknik. För de webbplatser till vilka åtkomsten blockeras visas en ”stoppsida” som anger skälen till blockeringen.
- I **UK (England/Wales, Nordirland och Skottland)** vidtas åtgärder för att blockera tillgång till sådana webbplatser via Internet Watch Foundation, som fungerar som ett privat organ för självreglering och utfärdar rekommendationer om blockering och filtrering av innehåll. Det finns ett förfarande för överklagande som innebär att alla som har en berättigad förbindelse med eller ett berättigat intresse av innehållet kan bestrida bedömningen. I **UK (Gibraltar)** kan tillsynsmyndigheten i Gibraltar tillsammans med internetleverantörerna blockera åtkomst till webbsidor som innehåller eller sprider barnpornografi till internetanvändare i Gibraltar. Åtgärderna måste vara transparenta och inskränkas till vad som är absolut nödvändigt. Dessutom måste de vara proportionerliga och motiverade.

I **BG, CY, CZ, IE, MT, PT** och **SE** var uppgifterna om skyddsmekanismer vid blockeringsåtgärder inte tillräckliga för att dra några slutsatser och kräver ytterligare undersökning.

3. SLUTSATS OCH NÄSTA STEG

Kommissionen är medveten om de stora ansträngningar som medlemsstaterna har gjort för att införliva artikel 25 i direktivet.

Det finns dock ytterligare utrymme för att utnyttja direktivets potential till fullo. Detta uppnås genom att fortsätta arbetet för att direktivet ska genomföras fullständigt och på ett korrekt sätt i alla medlemsstater. Några av de viktigaste kommande utmaningarna är att säkerställa att barnpornografiskt material som förekommer på medlemsstaternas territorium avlägsnas utan dröjsmål och att det finns adekvata skyddsmekanismer när en medlemsstat väljer att vidta åtgärder för att blockera tillgång till webbsidor som innehåller barnpornografiskt material för internetanvändare inom sitt territorium.

Kommissionen har därför tills vidare inte för avsikt att föreslå ändringar av artikel 25 eller kompletterande lagstiftning. Kommissionen kommer i stället inrikta sina insatser på att säkerställa att barn kan dra nytta av hela det mervärde som artikeln innebär genom att medlemsstaterna införlivar och genomför den fullständigt.

I sitt senaste meddelande om onlineplattformar²³ framhöll kommissionen emellertid behovet av att upprätthålla och utveckla förfaranden där flera olika berörda parter engagerar sig för att hitta gemensamma lösningar för att frivilligt upptäcka och bekämpa olagligt material på nätet och förband sig att utvärdera behovet av formella förfaranden för anmälning och åtgärder.

Kommissionen kommer att fortsätta att stöda medlemsstaterna för att säkerställa att bestämmelserna införlivas och genomförs i tillräcklig grad. I detta arbete ingår att övervaka att de nationella åtgärderna är förenliga med de relevanta bestämmelserna i artikeln och underlätta utbyte av bästa praxis. Vid behov kommer kommissionen att utnyttja sina fördragsenliga befogenheter att inleda överträdelseförfaranden.

---

²³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Onlineplattformar och den digitala inre marknaden – Möjligheter och utmaningar för Europa (COM/2016/288) av den 25 maj 2016.